

מלחמת יום הכיפורים

מלחמת יום הכיפורים (6.10.73 – 24.10.73) הייתה אחת מהמלחמות הקשות ביותר שעברה מדינת ישראל במהלך קיומה, והיו לה השלכות נרחבות בשנים שלאחריה על מדיניות החוץ והפנים של ישראל. בסקירה זו נעמוד על הגורמים והנסיבות לפרוץ המלחמה, מהלכיה העיקריים, תוצאותיה והשפעותיה.

הגורמים למלחמה ומטרותיה

- הגורם העיקרי להחלטת מצרים וסוריה לצאת למלחמה נגד ישראל היה הרצון שלהן להשיב את כבודן שנפגע קשות במלחמת ששת הימים ולהשיב להם את השטחים שאבוד להם במלחמות הקודמות.
- נשיא מצרים, אנואר סאדאת, ראה בפתיחת המלחמה מהלך שיגרום לפתיחתו של משא ומתן מדיני שיביא לנסיגת ישראל מסיני (יש לציין כי זו הנחה שמקובלת על חלק מהחוקרים את הנושא).
- בשנים שלפני המלחמה נעשו מספר ניסיונות להביא למו"מ מדיני בעיקר בין מצרים לישראל בדבר נסיגה של ישראל מתעלת סואץ, אולם הניסיונות לא עלו יפה.
- תחושת ביטחון מופרזת בישראל והערכה כי צבאות ערב טרם מוכנים למלחמה גרמו לכך כי ישראל לא הייתה ערוכה למלחמה, (ראה בהמשך בתיאור ההפתעה).

המטרות שהנחו את סאדאת לצאת למלחמה נגד ישראל באוקטובר 1973 :

- (1) רצון לשקם את כבודה של מצרים שנפגע במלחמת ששת הימים.
- (2) הרצון להחזיר למצרים את השטחים שהפסידה במלחמות שונות.
- (3) רצון לשבור את התפיסה הביטחונית של ישראל, תפיסה שלפיה תוספת שטחים תחזק את המדינה ואת עליונות צה"ל.
- (4) יש כאלה הטוענים שסאדאת ראה במלחמה אמצעי שיעודד תהליך מדיני שיביא לנסיגת ישראל מסיני.

ההפתעה וכשלון המודיעין

ישראל הופתעה מפרוץ המלחמה, ולהלן עיקרי הסיבות לכך.

- מלחמת ששת הימים הסתיימה בניצחון ישראלי מוחץ והביאה לכך כי ישראל חשה כי היא בעמדת כוח צבאית ברורה מול מדינות ערב.
- לתחושה זו התלוותה הרגשת זלזול ביכולת הצבאית של צבאות ערב והערכה כי לא יוגלו לשקם את כוחם במשך זמן רב.
- היות ולישראל אין עומק אסטרטגי (בשטחים שהיא יכולה להלחם בהם מבלי לסכן את מרכזי האוכלוסייה שלה והכלכלה שלה) – בנתה ישראל מערך מודיעין משוכלל שהיה אמור לספק התראה מספקת (של מספר ימים) במקרה של פריצת מלחמה כדי שישראל תגייס את כוחות המילואים שלה. הסתבר כי מערך המודיעין היה אומנם משוכלל והזרים ידיעות על הכנות מצרים וסוריה למלחמה, אלא הידיעות לא תורגמו כראוי להתראה על פריצת מלחמה (ראה בהמשך), ולמעשה נכשל המודיעין בכך שלא סיפק בזמן התראה על המלחמה המתקרבת.

- לאור הצלחתו המרשימה של חיל האוויר של ישראל במלחמת ששת הימים המשיכה ישראל לבנות חיל אוויר חזק ביותר, והאמינה כי חיל האוויר יוכל להכריע את המלחמה העתידית בכוח העליונות האווירית שלו. (במלחמה הסתבר כי טילי קרקע אוויר שבידי המצרים גרמו לחיל האוויר אבדות כבדות).
- לאורך תעלת סואץ הוקם קן ביצורים חזק שהתבסס על מעוזים שמוקמו על שפת התעלה ("קו בר – לב") ושררה אמונה כי המעוזים בשילוב יחידות שריון בעורפן יעמדו בהתקפה מצרית. (הנחה זו לא הייתה נכונה, מיד עם תחילת המלחמה הסתבר כי קו המעוזים נפרץ ותוך מספר ימים הוא נכבש ע"י המצרים למעט מעוז אחד).
- המצרים הסוו את הכנותיהם למלחמה ונקטו באמצעי הטעייה כדי להסתיר את כוונותיהם.

כשלון המודיעין

הנחת המודיעין ("הקונספציה") הייתה כי מצרים לא תצא למלחמה בישראל לפני שתשלים את בניית כוחה, בעיקר את חיל האוויר שלה. על יסוד הנחה זאת סברו גורמי המודיעין כי מלחמה לא צפויה לפני שנת 1975. כחודש לפני פרוץ המלחמה החלו לזרום ידיעות מודיעין על ההכנות המצריות והסוריות להתקפה. חלקן נבע מראיית ההכנות בשטח, ריכוזי כוחות וקידומם ופרישת הכוחות במערך התקפי, וחלקן הגיע ממקורות מודיעין אמינים כמו המלך חוסיין שנפגש עם גולדה ומסר על הכוונה של מצרים וסוריה לתקוף את ישראל, וסוכן שמילא תפקיד בכיר במצרים ונפגש עם ראשי המודיעין שלנו, שתי המקורות מסרו על כוונת מצרים וסוריה לפתוח במתקפה. אולם ראשי המודיעין דבקו בעמדתם "הסבירות למלחמה נמוכה ביותר". רק בבוקר יום הכיפורים ה-6 לאוקטובר התקבלה ידיעת מודיעין אמינה כי באותו היום תפתח ההתקפה, הממשלה החליטה לגייס את מערך המילואים, אולם הגיוס בוצע בחיפזון ולפני שכוחות המילואים נפרשו מול האויב – החלה המלחמה. פרשת כשלון המודיעין ואי מוכנותו של צה"ל לפתיחת המלחמה כונו בציבור לאחר המלחמה בשם "המחדל".

מדוע הופתעה מדינת ישראל כאשר החלה מלחמת יום כיפור?

- 1) ישראל הרגישה שהיא נמצאת בעמדת כוח מול מדינות ערב, היא זלזלה ביכולת הצבאית של מדינות ערב והעריכה כי צבאות אלה לא יוכלו לשקם את כוחם במשך זמן רב.
- 2) כישלון מערך ההרתעה – ישראל בנתה מערך מודיעיני משוכלל, אבל הוא לא סיפק התראה בזמן.
- 3) ההנחה והאמונה שקו הביצורים ("קו בר-לב") שהתבסס על מעוזים שהוקמו על שפת תעלת סואץ בשילוב יחידות שריון, יעמוד בפני התקפה מצרית.
- 4) הנחה זו הובילה לשאננות או להתעלמות מידיעות מודיעיניות שהזהירו מפני התקפה מתקרבת.
- 4) המצרים הסוו את ההכנות שלהם למלחמה, ונקטו אמצעי הטעייה כדי להסתיר את כוונותיהם.

המהלכים העיקריים של המלחמה

התקפה מצרית-סורית : 6-8 באוקטובר. לאחר הפגזה כבדה המצרים חוצים את תעלת סואץ על גבי 12 גשרים, עוקפים את המעוזות ומתקדמים עד למרחק של כ 8 ק"מ מהתעלה. למצרים יתרון גדול בטנקים ובכוחות רגלים. המעוזים נצורים ונכשלים ניסיונות לחלץ את הלוחמים שבהם (במחיר כבד ביותר) והם נופלים בידי המצרים למעט המחוז הצפוני בתעלה.

הסורים פורצים לרמת הגולן, כובשים את רובה ומאיימים להגיע לכינרת, נבלמים בקרב כבד בצפון הרמה, ליד קוניטרה ב"עמק הבכא". מוצב החרמון נופל בידי הסורים ביום הראשון למלחמה בהתקפת כוחות שהונחתו ממסוקים.

חיל האוויר נפגע מטילים נגד מטוסים ומתקשה לסייע לכוחות הקרקע בשתי החזיתות, בישראל שוררת הרגשת סכנה קיומית.

כשלון התקפת הנגד בחזית התעלה : 8 באוקטובר: התקפת נגד ישראלית מסתיימת בכישלון. אוגדות השריון של צה"ל מנסות לפרוץ לתעלה אך המצרים מצליחים לבלום אותה. אבדות קשות לשריון עקב כך שהמוני חיילי רגלים משתמשים בטילים נגד טנקים.

ריכוז מאמץ בצפון : עקב האיום על צפון ישראל, צה"ל מרכז את המאמץ נגד הסורים ברמת הגולן תוקף ביבשה (עם שתי אוגדות שריון) ובאוויר (מתן עדיפות לתקיפות חיל האוויר ברמת הגולן). בימים 8-11 באוקטובר נהדפים הסורים בחזרה לגבול, וצה"ל עובר להתקפה לתוך סוריה ומשתלט על שטחים עד למרחק של 40 ק"מ מדמשק. מוצב החרמון נכבש מחדש בקרב כבד. כוחות משלוח עירקיים וירדנים מנסים לסייע לסורים בהתקפת נגד אך נכשלים. חיל האוויר תוקף מטרות אסטרטגיות בכל רחבי סוריה.

העברת מאמץ המלחמה לדרום : ב 14 לאוקטובר – כישלון התקפה מצרית לאורך כל החזית. מכאן עוברת היוזמה לצה"ל: ב 14-15 לאוקטובר צולח צה"ל את התעלה מערבה ב"תפר" בין שתי ארמיות מצריות. קרב דמים באזור "החוזה הסינית" בין צנחנים ישראלים לכוחות מצרים. צה"ל מתקדם ממערב לתעלה כך שכוח מצרי גדול ממזרח לתעלה (הארמיה השלישית) נותר מכותר. צה"ל נעצר במרחק של 101 ק"מ מקהיר. צליחת התעלה מסמלת את המפנה במלחמה : ממצב פתיחה קשה ביותר- מצליח צה"ל לעבור להתקפה אשר בסופה הוא נמצא מעבר המערבי של התעלה ומכתר כוחות מצריים גדולים.

הפסקת אש : ב 22 לאוקטובר מכריזה מועצת הביטחון של האו"ם על הפסקת אש.

הקרבות בדרום נמשכים עד 24 לאוקטובר, בעיקר באזור העיר סואץ.

לאחר הפסקות האש נערכות שיחות בתווך האו"ם בק"מ ה 101 על הפרדת כוחות בין ישראל ומצרים.

מעורבות המעצמות " תוך כדי המלחמה מעורבות המעצמות (ארה"ב ובריה"מ) במלחמה הן בפעילות דיפלומטית ובמגעים ביניהן והן בסיוע בנשק (בריה"מ משגרת נשק לסוריה וארה"ב מפעילה "רכבת אווירית" להשלמת אבדות צה"ל במטוסים, טנקים ותחמושת חיונית).

קשיים שנוצרו בגלל ההפתעה

- 1) לא התקבלה בזמן התרעה על המלחמה הקרבה, הגיוס היה מאוחר ונוהל בחיפזון .
- 2) בחזית הצפון – בתום יום אחד הצליח הצבא הסורי לכבוש את רוב הגולן ולהגיע קרוב לכינרת. צהל נכנס לקרבות בלימה קשים מול הסורים (הקרב ב"עמק הבכא").
- 3) בחזית הדרום – הצבא המצרי חוצה את התעלה וכבש את כל המעוזים למעט מעוז אחד. המצרים שלטו על כל קו "בר-לב" ונכנסו לעומק של כ 8 עד 10 קילומטרים. בפיקוד העליון של צה"ל היו מבוכה ובלבול וצה"ל נכשל בניסיונו לבלום את המצרים .
- 4) טילי קרקע אוויר של המצרים גרמו אבידות כבדות לחיל האוויר .

תוצאות והשפעות של מלחמת יום הכיפורים

- צה"ל הצליח, למרות ההפתעה ותנאי הפתיחה הקשים של המלחמה, לשנות את מהלכה, לעבור להתקפה וליצור מהפך במגמת המלחמה: לקראת סוף המלחמה מסתמן ניצחון ישראלי ברור בכל החזיתות, כאשר צה"ל נערך במרחק 40 ק"מ מדמשק ו101 ק"מ מקהיר.
- מחיר המלחמה בישראל היה כבד ביותר : 2,656 הרוגים , 7,251 פצועים 301 שבויים, עשרות נעדרים (בהמשך נעשו פעולות נרחבות לאיתורם ואלה נמשכות עד היום), אבדות כבדות במטוסים וטנקים, כמו כן מחיר כלכלי כבד ביותר. (קיפאון במשק הישראלי ואינפלציה).
- נפגעה תחושת הביטחון והאמונה המלאה בתפיסה הביטחונית : אלו היו מעתה נתונים לביקורת ציבורית יסודית יותר . כמו כן התערער האמון בשורה של אישי ציבור בצבא ובדרג הפוליטי (בראשם של שר הביטחון משה דיין).
- הוקמה ועדת חקירה ממלכתית – ועדת "אגרנט" – אשר חקרה את מחדלי המלחמה ומסקנותיה הופנו כנגד הדרג הצבאי : הרמטכ"ל רא"ל דוד אלעזר נאלץ להתפטר, ושורה של קצינים בכירים באגף המודיעין ובפיקוד דרום הודחו.
- הופעת תנועות מחאה. בציבור הופיעו תנועות מחאה אשר אנשיהן היו קצינים וחיליים שחזרו מן המלחמה. הידוע בין יוזמי תנועות המחאה היה סרן מוטי אשכנזי אשר במלחמה מלא תפקיד שלמפקד מעוז "בודפשט" בצפון התעלה, המעוז היחיד שלא נפל בידי המצרים. תנועות המחאה קיימו הפגנות וקראו להתפטרות הממשלה ואישי מפתח בה.
- שינויים במפה הפוליטית : ועדת אגרנט אמנם פטרה את הדרג המדיני מאחריות למחדלי המלחמה אך תנועת המחאה נגד הממשלה הביאה להתפטרות שר הביטחון משה דיין ולאחריה את התפטרות ממשלת גולדה מאיר. הביקורת הציבורית הנמשכת על הממשלה סללה את הדרך למהפך הפוליטי של 1977 בו עלתה לשלטון מפלגת הליכוד ובראשה מנחם בגין .

- התמודדות קשה עם השכול, הטיפול בנושא השבויים והנעדרים. נושאים כאובים אלו הפכו למרכזיים בציבור הישראלי. הוקם מרכז מיוחד לאיתור שבויים ונעדרים ונעשו מאמצים רבים בשנים הבאות להתחקות על גורלם של הנעדרים.
 - הגברת הקיטוב בחברה הישראלית בענייני חוץ וביטחון. בחברה הישראלית גבר הקיטוב בין אלו שקראו להגברת האחיזה של ישראל בשטחי "ארץ ישראל השלמה" ע"י התנחלות רחבת היקף ("גוש אמונים") לבין אלו אשר קראו לויתורים טריטוריאליים משמעותיים לערבים תמורת הסדר שלום ("שלום עכשיו").
 - הגברת תלותה של ישראל בארה"ב. עקב המחיר הכבד של המלחמה בנשק והנזק הכלכלי הכבד – גברה תלותה של ישראל בסיוע צבאי, כלכלי ודיפלומטי מצד ארה"ב.
 - המלחמה סללה את הדרך לביקורו של הנשיא סאדאת בישראל (1977). לאחר המלחמה הושגו הסדרי הפרדת כוחות בין ישראל ומצרים ו"הסכם ביניים" לפיו מסוגה ישראל מחלק גדול מסיני. שני הצדדים גילו נכונות להיכנס למו"מ על שלום ונכונות זו הביאה לביקורו ההיסטורי של הנשיא סאדאת בישראל בנובמבר 1977, לשיחות שלום וחתימת הסכם השלום בין ישראל למצרים (הסכם קמפ-דיוויד) בשנת 1979.
- ומעבר לכל בחסרה הישראלית חל **שבר מוסרי**. ערכי היסוד החברה כמו: האמונה במנהיגות המדינית והצבאית, התערערו ועמדו למבחן.

המשך - תוצאות והשפעות של מלחמת יום הכיפורים

א. מדיניות פנים:

1. מישור הצבאי – צה"ל לא העריך נכונה את הצבאות הערביים, הוא טעה בדבר הקונספציה של "סבירות נמוכה" למרות שכל הנתונים בשטח הראו על התקפה מצרית – סורית, בנוסף כוחות צה"ל לא היו ערוכים מבחינת ציוד חדיש (מלבד חיל הים) לקדם מתקפה ערבית. אולם למרות הטעויות הוכיח צה"ל שהוא צבא מצוין והוא הצליח להעביר את המלחמה לשטחי האויב.
 2. מישור הכלכלי- ישראל נכנסה לתקופה של קיפאון כלכלי, הוצאות הביטחון גדלו והגרעון הלאומי גדל, ישראל הפכה להיות תלויה בארה"ב.
 3. מישור האזרחי – האבידות הכבדות גרמו לזעזוע עמוק בציבור הישראלי: כ-2600 חללים, קרוב ל-8000 פצועים וכ-300 חיילים נפלו בשבי. מכל שכבות הציבור נשמעה הדרישה להקים ועדת חקירה שתחקור את ה"מחדל".
- ב – 18 בנובמבר הקימה הממשלה את "ועדת אגרנט" – ועדת חקירה שבה היו חברים אנשים ידועים ביושרם ובאמינותם. הוועדה שמעה קרוה ל-90 עדויות מראש הממשלה גולדה מאיר, שרי ממשלה, אלופי צה"ל וגבתה עדויות מ-200 קצינים. רק באפריל 1974 פורסם החלק הראשון של מסקנות הוועדה.

- להעביר מתפקידו את האלוף זעירא, ראש אמ"ן.
- להשעות את האלוף גונן מתפקידו כאלוף פיקוד דרום
- לסיים את כהונתו של הרמטכ"ל, דוד אלעזר.
- הוועדה פטרה את הדרג המדיני מאחריות למחדל.

בעקבות הסערה הציבורית שהתעוררה עקב מסקנותיה של הוועדה התפטרה גולדה מאיר מראשות הממשלה באפריל 1974. ממשלת רבין שקמה אחריה לא כללה את משה דיין. בבחירות שהתקיימו זמן קצר לאחר הקרבות ניצח "המערך" אך הליכוד צבר עוצמה משום שרבים האשימו את המערך כאחראית למחדל מלחמת יום הכיפורים. וכך הוכשרה הדרך למהפך הפוליטי ב – 1977.

ב. מדיניות חוץ:

1. אירופה – יחסה העוין של אירופה בזמן המלחמה ולאחריה נבע משתי סיבות: האחת – החשש שהמלחמה עלולה לגרור את מעצמות העל למלחמה גרעינית שבה עתידה אירופה לספוג את המכה הראשונה. השנייה – בעת המלחמה הכריזו מדינות הנפט הערביות על חרם הנפט כאמצעי לחץ כלכלי מדיני על ישראל. חרם הנפט פגע באירופה, יפן וארה"ב. ביטוי בולט ליחס העוין התגלה בסירובם של חברות נא"טו להרשות את נחיתת מטוסי "הרכבת האווירית" האמריקניים לצורך תדלוק.
 2. ארה"ב הוסיפה להיות בת ברית נאמנה לישראל. הדבר בא לידי ביטוי בתמיכה בישראל באו"ם, ריכוך היחס העוין בקרב ארצות אירופה, אספקה של ציוד צבאי חיוני, סיוע כספי ותיווך בין ישראל למצרים ע"מ להגיע הסדרי שלום (מצד שני היחסים בינה לבין מצרים התהדקו)
 3. אפריקה – במהלך המלחמה ולאחריה נותקו היחסים בין ישראל לבין רוב מדינות אפריקה. הסיבה העיקרית היא הלחץ הלובי לניתוק היחסים תמורת סיוע כספי גדול.
 4. הערבים – הזעזוע מהמלחמה היה גם בקרב הערבים מלחמה זו שימשה כנקודת מפנה עתה ניתן יהיה לשבת ליד שולחן הדיונים ולהגיע להסדרים מדיניים. בנוסף חל קיטוב בין ארגוני המחבלים ה"מתונים" (פת"ח והחזית הדמוקרטית) אשר לא התנגדו לרעיון של הקמת מדינה פלשתינאית לצד ישראל לבין ארגונים הקיצוניים שסירבו להכיר ברעיון זה.
- סדאת התחזק בעולם הערבי, הפחית את הוצאות הביטחון, הכלכלה המצרית התחזקה, תלותו של סדאת בברה"מ פחתה.
- הערבים הצליחו למחוק את השפלת מלחמת ששת הימים, בסוריה ובמצרים המלחמה נתפסה כניצחון.

ג. הסכמי הפרדת הכוחות ברמת הגולן (1974)

שני הצדדים התחייבו לשמור על הפסקת האש, קו ההפרדה תאם ברוב המקומות את הקו "הסגול". ישראל נסוגה מן המובלעת ומקונטרה. מוצב החרמון נמסר לידי כוח או"ם שהתייצב לאורך החיץ בין שני הצדדים. בכך באו לסיום פעולות האיבה בין צה"ל ובין הסורים שנמשכו מאז הפסקת האש ב -23 באוקטובר 1973..

ד. הסכם ביניים עם מצרים (1975) -

לארה"ב הייתה מטרה להביא את ישראל ומצרים לידי חתימה על הסדר ביניים שיהווה בסיס להסכם שלום בעתיד.

ההסכם נחתם ב – 1 בספטמבר 1975 הסכם זה כלל את הסעיפים הבאים:

- נסיגת ישראל בסיני עד מפרץ סואץ בין שני הצבאות יתהווה איזור חיץ שבו ישב כוח האו"ם.
- שני הצבאות ידללו את צבאותיהם.
- מעבר חופשי של ציוד לא מלחמתי לישראל דרך תעלת סואץ.
- ישראל ויתרה על רוב השטח במעברי הגידי והמיתלה שבו הוצבו תחנות התראה אמריקאניות.
- בארות הנפט של אבו – רודיס נמסרו למצרים.
- מצרים התחייבה להקל על החרם נגד ישראל בכך שתסיר את החרם מעל חברות אמריקניות הסוחרות עם ישראל.

משמעות ההסכם הייתה: שלב חשוב בדרך להסכם שלום קבוע, ההסכם שיפר את יחסי ישראל – ארה"ב, ארגוני החבלה החלו לפגוע גם במטרות מצריות.

שאלות מבחינות בגרות בנושא "מלחמת יום כיפור"

שאלה-1

קטע מקור - מלחמת יום הכיפורים
קרא את הקטע שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

"... ואז באו הימים הנוראים. 23 בספטמבר עד 5 באוקטובר: אמ"ן הלך כסומא, כצאן, למלכות ההונאה הערבית. נפל לתוכה, כשל והכשיל. עשרות פיסות מידע, שסתרו את הקונספציה הדוגמטית (=המוקבעת) הגיעו לאמ"ן, ולא מצאן דרך לפרוץ לעיני הקברניטים. כל מה שסתרו את הקונספציה של "סבירות נמוכה" למלחמה לא נמצא ראוי לדיווח - גם אם מקורו בטובים שבמקורות קהילת הביון. אמ"ן גם הצליח להטות מדרך הישר את הביון האמריקאי. שם הגיעו ערב המלחמה להערכה מוסמכת, כי צפויה מיד מלחמה, שלחו חוות דעתם הבהולה לישראל, וקיבלו מידע והערכה מרגיעה ומנטרלת..." (מתוך: בן פורת, "נעילה: סיפור ההפתעה של מלחמת יום הכיפורים", הוצאת ידיעות אחרונות, 1998)

- א. הסבר עפ"י הקטע, מדוע הופתעה מדינת ישראל כאשר החלה מלחמת יום הכיפורים באוקטובר 1973.
(10 נקודות)
- ב. הסבר שלוש השפעות של מלחמת יום הכיפורים על מדינת ישראל. (15 נקודות)

שאלה-2

- א. הסבר מדוע הופתעה מדינת ישראל כאשר החלה מלחמת יום הכיפורים (אוקטובר 1973), וציין את תוצאות ההפתעה בחזית הדרום ובחזית הצפון. (13 נקודות)
- ב. הסבר שלוש השפעות של מלחמת יום הכיפורים: שתי השפעות על המדינה והחברה בישראל והשפעה אחת על מדינות ערב (12 נקודות).

שאלה-3

- א. קרא את הקטע שלפנייך מדברי נשיא מצרים אנואר סאדאת, וענה על השאלה שאחריו.
"התבוסה ביוני 1967 יצרה ספק עם מצרים תצא עוד למלחמה. אחריותנו עומדת למבחן. אינני מוכן לקבל פתרונות של כניעה או להיכנע, לא אשב לשולחן המשא ומתן עם ישראל כשאני במצב מושפל, מכיוון שפירוש הדבר כניעה. אנו חייבים להוכיח לבני עמנו, לאויבינו ולידידינו כי אנו מסוגלים להקריב, לעמוד ולהילחם ולשנות את המצב באמצעים העומדים לרשותנו".
(מעובד על פי א. בר יוסף, הצופה שנרדם, זמורה ביתן, 2001, עמוד 123)

- הסבר על פי הקטע, מה הניע את סאדאת לצאת למלחמה נגד ישראל באוקטובר 1973. (12 נקודות)
- ב. הסבר את הסיבות לשאננות ישראל, שהקלה על הסורים והמצרים לבצע התקפת פתע ב-6 באוקטובר 1973. (13 נקודות)

שאלה-4

- א. הסבר את המניעים של מצרים וסוריה לצאת למלחמה נגד ישראל באוקטובר 1973. מדוע הופתעה מדינת ישראל כאשר החלה המלחמה. (13 נקודות)
- ב. הסבר שתי השפעות של מלחמת יום הכיפורים על מדינת ישראל. (12 נקודות)

שאלה-5

הסבר מה הניע את מצרים וסוריה לצאת למלחמה נגד ישראל באוקטובר 1973. (10 נקודות)

שאלה-6

הצג שתי השפעות של מלחמת יום הכיפורים על מדינת ישראל. (10 נקודות)